

УДК 327.39 (862) «20»

Аліна Кабасва

РОЛЬ КОЛУМБІЇ У ПРОЦЕСАХ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

На сучасному етапі глобалізаційних змін процеси економічної та політичної інтеграції продовжують набирати обертів. Інтеграційні процеси у країнах Азії, Африки, Близького та Середнього Сходу здійснюються насамперед на регіональній основі. Не винятком є і Латинська Америка. Об'єктивною основою цього явища служить спільна історична доля країн континенту. Колумбія, як країна, що на сучасному етапі демонструє поступальний економічний розвиток, займає одне з чільних місць у регіональній інтеграції на теренах Латинської Америки. Отже, актуальність даної теми пов'язана з ростом економічних комунікацій, збільшенням ролі міжрегіональних організацій у процесах глобальної інтеграції, необхідністю вивчення досвіду та засвоєння позитивних і негативних кроків на шляху вироблення країнами Латинської Америки спільних завдань у процесі регіонального співробітництва.

Дослідженням процесів регіональної інтеграції та ролі у них Республіки Колумбія займалися як зарубіжні, так і вітчизняні фахівці, зокрема, окремі аспекти проблеми розглядаються у працях Т.Є. Богданової [1], О.І. Ковальнової [2], А.А. Лавут [3] та В.П. Сударєва [4]. Латиноамериканські вчені Е. Баррера [5], С. Кабальєро [6], А. Трухільо [7] акцентують свою увагу на зміні політичного й економічного становища Колумбії внаслідок участі в інтеграційних об'єднаннях.

Мета даної статті полягає у дослідженні взаємодії Колумбії з іншими країнами у межах процесів регіональної інтеграції на прикладі таких організацій як: ОАД, УНАСУР, Група Ріо, Андське співтовариство націй, Тихоокеанський альянс.

Перш за все доцільно розглянути діяльність Колумбії на загальноамериканському рівні, а саме в Організації американських держав (ОАД). Нагадаємо, що Колумбія є однією з країн-засновниць ОАД. На сучас-

ному етапі Колумбія намагається дотримуватися базових цілей організації: підтримувати мир і безпеку на континенті та виступає за мирне врегулювання спірних питань між державами-членами. Яскравим прикладом цього є те, що ОАД виступає головним арбітром у вирішенні тих суперечок, які виникають між Колумбією та державами регіону. Зокрема, у липні 2008 року у межах даної організації розглядалися спірні питання між Колумбією та Нікарагуа. Керівник колумбійської місії в ОАД Каміло Оспіна надіслав формальне прохання включити питання конфлікту Колумбії та Нікарагуа до порядку денного роботи організації. Це було пов'язано з тим, що президент Нікарагуа Даніель Ортега, на думку колумбійської сторони, порушив норми та принципи міжнародного права, а також боротьби з тероризмом [5].

У 2010 р. у межах ОАД також розглядалося питання з врегулювання кризи у відносинах між Колумбією й Еквадором. Порозуміння було досягнуте представниками 34 країн на екстреному засіданні ОАД у Вашингтоні. У тексті попередньої резолюції ОАД, у складанні якої брали участь представники обох конфліктуючих сторін, визнається, що військова операція колумбійських військ на території Еквадору є грубим порушенням суверенітету цієї країни. Генсек ОАД Хосе Мігель Інсульса очолив спеціальну комісію, яка розслідувала деталі інциденту та запропонувала заходи з подолання кризи.

Колумбія брала участь у самітах даної організації, що мають назву Саміти Америк. Визначальним є те, що у квітні 2012 року у колумбійському місті Картахена завершив свою роботу VI Саміт Америк, який де-факто є політичним механізмом ОАД. Уже втретє поспіль за час проведення «Саміту Америк» його учасники так і не змогли виробити і, відповідно, ухвалити підсумкову декларацію. З цього приводу

президент Колумбії Хуан Мануель Сантос висловився скептично, помітивши, що подібний результат був йому ясний ще до закінчення саміту, зважаючи на відсутність згоди у його учасників. VI Саміт ОАД завершився без підписання підсумкової декларації через неспроможність учасників форуму досягти компромісу з питання участі у саміті Куби та суперечки про належність Мальвінських (Фолклендських) островів. Президент Х.М. Сантос запропонував створити велику комісію фахівців з наркотиків, економістів і вчених, які досконало вивчать і проаналізують усі сучасні реалії наркозалежності, торгівлі наркотиками й отримання величезного прибутку з точки зору повної зміни стратегії боротьби з ними. Про яку зміну йде мова, поки не дуже ясно. Тут, за словами Сантоса, дуже широкий вибір можливостей: від легалізації легких наркотиків до повної зміни завдань у війні з наркокартелями [8].

Отже, на сучасному етапі головний напрям співпраці Колумбії з ОАД полягає у допомозі організації під час вирішення суперечок і покращенні внутрішньої ситуації у країні з метою запобігання наркоторгівлі [7].

Нормалізація у 2011 р. відносин і зміцнення добросусідських зв'язків з Венесуелою й Еквадором сприяли зміцненню позицій Боготи у провідних регіональних об'єднаннях, перш за все, в Союзі південноамериканських націй (УНАСУР – *исп. Union de Naciones Suramericanas* (UNASUR)). Взаємодія з даною організацією здійснюється, насамперед, у сфері безпеки, зокрема, протягом 2008-2009 років очільники країн-членів УНАСУР були зацікавлені у вирішенні проблеми майбутнього використання американськими військовими баз на території Колумбії.

У листопаді 2009 року у Кіто відбулося засідання міністрів закордонних справ та оборони держав-учасників УНАСУР. Однією з головних тем зустрічі стало обговорення угоди між Колумбією та США, що була підписана 30 жовтня 2009 року. Колумбія пропонувала країнам УНАСУР оприлюднити зміст всіх підписаних ними договорів про військове співробітництво, оскільки вважає, що публікація повного

тексту угоди про співробітництво у галузі оборони і безпеки з США, яке спрямоване на боротьбу з наркотрафіком і тероризмом, є жестом, який передбачає відповідну взаємність з боку інших країн-членів УНАСУР щодо всіх підписаних ними договорів військового характеру. Протистояння між Колумбією та Венесуелою було головною темою позачергового саміту міністрів закордонних справ країн Союзу південноамериканських націй.

У серпні 2010 р. Президент Венесуели У. Чавес заморозив відносини з Колумбією і став закликати громадян готуватися до війни, заявивши, що США і Колумбія є загрозою для регіональної безпеки.

У той же час президент Бразилії Л.І. Лула да Сілва, говорячи про угоду, яка дозволить американським військам використовувати до семи баз у Колумбії, і відзначаючи походження розбіжностей з Венесуелою, знову підтвердив, що у його країні є сумніви з цього питання, що він все ще очікує правових гарантій того, що дії будуть обмежені територією Колумбії та заявив, що використання баз перестане бути необхідністю, коли інститути, створені УНАСУР для боротьби з незаконним обігом наркотиків, запрацюють.

Протягом останніх років, Колумбія є учасницею чотирьох нових рад, які були створені у рамках УНАСУР: з питань соціального розвитку; з питань освіти, культури, науки, технологій та інновацій; з розвитку інфраструктури та планування; щодо боротьби з наркотрафіком. У рамках вже існуючої ради з охорони здоров'я були намічені заходи щодо посилення регіонального співробітництва у боротьбі з епідеміями [9].

У 1986 році Колумбія стала членом Групи Ріо. На сьогоднішній день у рамках Групи Ріо Колумбія виступає за утвердження принципів представницької демократії та правової держави; захист прав людини; співпрацю щодо зміцнення миру, міжнародної та регіональної безпеки; просування процесу роззброєння; лібералізацію міжнародної торгівлі; боротьбу з незаконним обігом наркотиків і тероризмом. Ще у 1991 році на зустрічі у м. Картахена (Колумбія) від імені Групи Ріо був висуну-

тий проект перетворення Латинської Америки у зону миру та заявлено про відмову латиноамериканських країн від виробництва, придбання та зберігання зброї масового знищення. Колумбія виступила за реалізацію цього проекту і до сьогодні підтримує його втілення [10].

У березні 2008 року XX саміт Групи Ріо у Санто-Домінго зарадив мирному врегулюванню кризи між чотирма країнами: Колумбією, з одного боку, та Венесуелою, Еквадором і Нікарагуа – з іншого. У підсумковій декларації зазначено, що Група Ріо виступає проти здійснених Колумбією 1 березня 2008 р. транскордонних військових дій як порушення територіальної цілісності Еквадору. Колумбія принесла вибачення уряду та народу Еквадору з цього приводу, що означало мирне врегулювання дипломатичної кризи між країнами [11].

Протягом останніх років діяльність Колумбії у Групі Ріо була спрямована на пошук нових підходів для боротьби з міжнародними загрозами. Адже на Канкунському саміті Групи Ріо у лютому 2010 року (Мексика) відбулася суперечка між президентами Колумбії та Венесуели Альваро Урібе й Уго Чавесом. Висловивши невдоволення позицією Венесуели у сфері колумбійсько-венесуельських торговельних відносин, А. Урібе дозволив собі необережне порівняння жорсткої політики влади Венесуели щодо колумбійських компаній з американською блокадою Куби. Головним підсумком саміту стало рішення створити Співтовариство країн Латинської Америки і Карибського басейну без участі США та Канади – СЕЛАК [12; 13].

На субрегіональному рівні першочергове місце займає участь в АСН (Андське співтовариство націй), членами якого є Болівія, Венесуела, Еквадор, Колумбія та Перу. Визначальним є те, що учасники даного співтовариства, у тому числі і Колумбія, на початку XXI століття намагалися виробити єдину позицію країн регіону з проблеми створення Панамериканської зони вільної торгівлі (АЛКА). Колумбія бере участь у таких структурах АСН як Андська корпорація розвитку, Латиноамериканський резервний фонд, Асоціація телекомунікаційних комісій. В останні роки на меті

АСН створення Андського спільного ринку [14].

Надзвичайно важливим для Колумбії є Тихоокеанський Альянс – торговий блок, до якого входять чотири латиноамериканські країни: Колумбія, Мексика, Перу та Чилі. Головною метою Альянсу, задекларованого у квітні 2011 р., є формування єдиного інтеграційного простору, де б вільно пересувалися товари, послуги, люди та капітали. Установчий саміт Тихоокеанського альянсу відбувся 6 червня 2012 р. у чилійському місті Антофагаста.

За останні роки, країни-члени Альянсу продемонстрували високі темпи економічного зростання та стабільності. 4 країни представляють 8-у світову економіку, а по експорту займають 7-е місце у світі. За попередніми прогнозами у 2012 році обсяг іноземних інвестицій перевищив 70 мільярдів доларів. Це 41% від обсягу іноземного капіталу, інвестованого до країн Латинської Америки та Карибського басейну.

Для подальшого просування інтеграції країни вирішили ввести нульову ставку для всіх торгових тарифів. Скасування тарифів для 92% товарів вводилося негайно, решта 8% тарифів планувалося скасувати протягом декількох років. Колумбія домовилася про укладення торговельної угоди, куди були внесені статті про доступність ринків, торгіві, санітарні та фітосанітарні правила, надання транскордонних послуг, телекомунікація, морські й авіаційні нормативи, механізми вирішення спорів.

На сучасному етапі Колумбія сподівається, що торговельна угода послужить подальшому просуванню взаємних інвестицій і розширенню вільної торгівлі. Просування туризму також відіграє важливу роль в альянсі. Адже Колумбія домовилася скасувати туристичні та ділові візи між країнами – членами Тихоокеанського альянсу. Крім того, Колумбія тісно співпрацює у розробці програми, яка підвищить конкурентоспроможність та інновації у малому та середньому бізнесі. Також країни Тихоокеанського альянсу мають намір скасувати мита та ввести єдину візу для громадян третіх держав [15].

Таким чином, участь у регіональних ін-

теграційних процесах посідає значне місце у зовнішній політиці Республіки Колумбія. На нашу думку, найбільш важливим для Колумбії є співробітництво у сфері економіки та безпеки тому, що всі перераховані організації зацікавлені у збереженні миру у даній країні та регіоні зокрема. Можна стверджувати, що Колумбія є країною міжрегіонального співробітництва з її особливим потенціалом і можливостями. Це досить чітко прослідковується в її активній участі в усіх ініціативних проектах інтеграційних об'єднань, що пов'язані насамперед з лібералізацією торгівлі та створенням сприятливого режиму для здійснення фінансових, військових, туристичних та інших заходів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Богданова Т.Є. Поворот у зовнішній політиці Колумбії за адміністрації Х.М. Сантоса (2010-2012 рр.) / Тетяна Євгенівна Богданова // Наукові праці: науково-методичний журнал. – Т.198. Вип. 186. Історія. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. – С.45-48.
2. Ковальова О.І. Інтеграційна перспектива у Західній півкулі / Олександра Ігорівна Ковальова // Дослідження світової політики: Зб. наук. праць. – Вип. 19. – К.: Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України, 2002. – С.155-166.
3. Лавут А.А. Тихоокеанський альянс латиноамериканської четвірки / Анна Абрамовна Лавут // Латинская Америка. – 2012. – №4. – С.11-24.
4. Сударев В.П. Латинская Америка в новом геополитическом измерении / Владимир Петрович Сударев // Латинская Америка. – 2011. – №5. – С.4-17.
5. Barrera E.L. Las transformaciones estructurales del Estado colombiano: la adecuación a los procesos de integración y globalización / Elsy Luz Barrera // Colombia Enciclopedia Actualidad Política, 2005. – P.110-129.
6. Caballero Santos S. El proceso de integración regional del UNASUR: ¿qué papel juegan los factores ideacionales? / Sergio Caballero Santos // Editorial Académica Española, 2012. – P.89-96.
7. Trujillo Muñoz A. La OEA y Colombia / Augusto Trujillo Muñoz [Електронний ресурс] // El Espectador. – 2008. – 19 de marzo. – Режим доступу: <http://www.elespectador.com/opinion/columnistasdelimpreso/augusto-trujillo-munoz/columna-oea-y-colombia>
8. VI Cumbre de las Américas [Електронний ресурс] // EcuRed. – 2012. – 15 de abril. – Режим доступу: http://www.ecured.cu/index.php/VI_Cumbre_de_las_Am%C3%A9ricas
9. Колумбия предложила странам УНАСУР обнародовать военные договоры [Електронний ресурс] // РИА Новости. – 2009. – 28 ноября. – Режим доступу: <http://ria.ru/world/20091128/195913840.html>
10. Paz Milet V. El Grupo de Río en el escenario internacional / Verónica Paz Milet // Nueva Sociedad. – 2003. – Nro. 188. Noviembre – diciembre. – P.38-51.
11. Саммит «Группы Рио-де-Жанейро» оказал содействие мирному урегулированию кризиса между 4 странами [Електронний ресурс] // Жэньминь Жибао. – 2008. – 9 марта. – Режим доступу: <http://russian.people.com.cn/31520/6369176.html>
12. Community of Latin American and Caribbean States (CELAC) [Електронний ресурс] // República de Colombia. Cancillería. Ministerio de Relaciones Exteriores. – Режим доступу: <http://www.cancilleria.gov.co/en/content/community-latin-american-and-caribbean-states-celac>
13. Gosman E. Cumbre con insultos: Chávez le dijo “vete al carajo” a Uribe / Eleonora Gosman [Електронний ресурс] // Clarin (Argentina). – 2010. – 24 de febrero. – Режим доступу: <http://edant.clarin.com/diario/2010/02/24/um/m-02146764.htm>
14. Colombia y el Perú en la Comunidad Andina: agenda de trabajo compartida [Електронний ресурс] // Friedrich Ebert Stiftung en Colombia – FESCOL. Policy paper 29. – Bogotá, Colombia. – Noviembre de 2007. – 12 p. – Режим доступу: <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/kolumbien/50487.pdf>
15. Malamud C. La Alianza del Pacífico: un revulsivo para la integración regional en América Latina / Carlos Malamud [Електронний ресурс] // Real Instituto Elcano (Madrid). – 2012. – 27 de junio. – Режим доступу: http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_es/zonas_es/america+latina/ari46-2012

Аліна Кабаєва Роль Колумбії у процесах регіональної інтеграції на початку XXI ст.

Проаналізовано місце та участь Колумбії в інтеграційних процесах протягом 2000-2012 рр. на загальноамериканському (ОАД), південноамериканському (Союз південноамериканських націй, Група Ріо) та субамериканському (Андське співтовариство націй, Тихоокеанський альянс) рівнях.

Ключові слова: Колумбія, регіональна інтеграція, ОАД, УНАСУР, Група Ріо, Андське співтовариство націй, Тихоокеанський альянс

Аліна Кабаєва Роль Колумбії в процесах регіональної інтеграції в началі XXI століття

Проаналізовано місце та участь Колумбії в інтеграційних процесах в течение 2000-

2012 г. на общеамериканском (ОАГ), южноамериканском (Союз южноамериканских наций, Группа Рио) и субамериканскому (Андское сообщество наций, Тихоокеанский альянс) уровнях.

Ключевые слова: Колумбия, региональная интеграция, ОАГ, УНАСУР, Группа Рио, Андское сообщество наций, Тихоокеанский альянс

Alina Kabajeva *The Colombia's role in the processes of regional integration at the beginning XXI century*

Colombia's place and participation in the integration processes during 2000-2012 at the general American (OAS), South American (Union of South American Nations, the Rio Group) and Sub-American (Andean community of Nations, Pacific Alliance) levels are analyzed.

Keywords: Colombia, regional integration, OAS, UNASUR, the Rio Group, the Andean community of Nations, Pacific Alliance

Рецензенти:

Шкляж Й.М., д.і.н., професор

Гребенников Ю.С., к.і.н., доцент

Надійшла до редакції 01.12.2012 р.